

EUROPEES PARLEMENT

2009 - 2014

Zittingsdocument

A7-0338/2013

18.10.2013

VERSLAG

over het EU-industriebeleid op het gebied van de ruimtevaart - benutting van de groeimogelijkheden in de ruimtevaartsector (2013/2092(INI))

Commissie industrie, onderzoek en energie

Rapporteur: Angelika Niebler

INHOUD

	Blz.
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	3
TOELICHTING	12
ADVIES VAN DE COMMISSIE BUITENLANDSE ZAKEN	13
UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE	18

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over het EU-industriebeleid op het gebied van de ruimtevaart - benutting van de groeimogelijkheden in de ruimtevaartsector (2013/2092(INI))

Het Europees Parlement,

- gezien titel XIX, artikel 189 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, over het beleid inzake onderzoek en technologische ontwikkeling en het ruimtevaartbeleid waarin in het bijzonder de ontwikkeling van een Europees ruimtevaartbeleid wordt genoemd ter bevordering van de wetenschappelijke en technische vooruitgang, het industriële concurrentievermogen en de uitvoering van het beleid van de Europese Unie,
- gezien de mededeling van de Commissie van 28 februari 2013 getiteld "EU-industriebeleid op het gebied van de ruimtevaart" (COM(2013)0108),
- gezien de mededeling van de Commissie van 3 maart 2010 getiteld "Europa 2020: een strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei" (COM(2010)2020),
- gezien de mededeling van de Commissie van 28 oktober 2010 getiteld "Een geïntegreerd industriebeleid in een tijd van mondialisering – Concurrentievermogen en duurzaamheid centraal stellen" (COM(2010)0614),
- gezien de mededeling van de Commissie van 10 oktober 2012 met als titel "Een sterkere Europese industrie om bij te dragen tot groei en economisch herstel" (COM(2012)0582),
- gezien de mededeling van de Commissie van 4 april 2011 met als titel "Naar een ruimtevaartstrategie van de Europese Unie ten dienste van de burger" (COM(2011)0152),
- gezien de mededeling van de Commissie van 14 november 2012, met als titel "Tot het aangaan van nuttige relaties tussen de EU en het Europees Ruimteagentschap" (COM(2012)0671),
- gezien Beschikking 2004/578/EG van de Raad van 29 april 2004 betreffende het sluiten van de Kaderovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en het Europees Ruimteagentschap¹,
- gezien de conclusies van de Raad van 11 oktober 2010, 31 mei 2011, 2 december 2011 en 30 mei 2013,
- gezien zijn resolutie van 19 januari 2012² over een ruimtevaartstrategie van de Europese Unie ten dienste van de Europese burger,

¹ PB L 261 van 6.8.2004, blz. 63.

² Aangenomen teksten, P7_TA(2012)0013.

- gezien artikel 48 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie industrie, onderzoek en energie en het advies van de Commissie buitenlandse zaken (A7-0338/2013),
- A. overwegende dat de Europese Unie op grond van artikel 189 van het VWEU een expliciete rol speelt bij de ontwikkeling van een ruimtevaartbeleid ter bevordering van de wetenschappelijke en technische vooruitgang, het industriële concurrentievermogen en de uitvoering van haar beleid;
 - B. overwegende dat, gezien de toenemende concurrentie van de kant van opkomende ruimtevaartlanden als China en India, de EU-lidstaten elk afzonderlijk als nationale staten niet meer voldoende politiek gewicht in de schaal leggen om de toekomstige uitdagingen in deze sector aan te kunnen gaan;
 - C. overwegende dat het ruimtevaartbeleid een kernelement is van de Europa2020-strategie;
 - D. overwegende dat talloze diensten waar de burgers in het dagelijks leven gebruik van maken direct of indirect zijn voortgebracht door de ruimtevaart, zoals televisie, snelle internetverbindingen, navigatiesystemen of het Europese systeem voor noodoproepen eCall;
 - E. overwegende dat de Europese ruimtevaartindustrie een geconsolideerde omzet van 6,5 miljard EUR vertegenwoordigt en meer dan 34 500 hooggeschoolde mensen in dienst heeft; overwegende dat het belang van de ruimtevaartsector als sector met een sterk groeipotentieel die arbeidsplaatsen met een hoge toegevoegde waarde creëert in tijden van economische moeilijkheden beter onder de aandacht moet worden gebracht;
 - F. overwegende dat er tot op de dag van vandaag nog steeds te weinig coördinatie plaatsvindt van de maatregelen op het gebied van ruimtevaartbeleid tussen de EU, de lidstaten en het Europees Ruimteagentschap, en dat sommige structuren elkaar daardoor overlappen en er niet optimaal gebruik wordt gemaakt van synergie-effecten; onderstreept dat de vaststelling van een duidelijk governancekader in de ruimtevaart tot een aanzienlijk hogere efficiëntie kan leiden;
 - G. overwegende dat het Europese Ruimteagentschap in haar hoedanigheid van intergouvernementele organisatie geen formele relatie heeft met het Europees Parlement, waardoor er geen directe terugkoppeling met de burgers plaatsvindt die er op alle andere EU-beleidsterreinen wel is;
 - H. overwegende dat de ruimtevaartindustrie een investeringsintensieve industrie is met ongewoon lange ontwikkelingscycli en dat planningszekerheid voor de ruimtevaartindustrie derhalve van doorslaggevend belang is; overwegende dat de stabiliteit van het regelgevingskader en een duidelijk governancekader sterk aan deze planningszekerheid ten goede zal komen;
 - I. overwegende dat exploitatie van een Europese draagraket ertoe kan bijdragen dat een onafhankelijke toegang tot de ruimte wordt gewaarborgd;

- J. overwegende dat de EU momenteel afhankelijk is van niet-Europese militaire GNSS, en dat Galileo van meet af aan een civiel initiatief was en ook in de toekomst onder civiele controle blijft;
- K. overwegende dat commerciële transacties voor de Europese ruimtevaartsector een belangrijkere rol spelen dan voor zijn grootste internationale concurrenten;
- L. overwegende dat satellietondersteunde diensten van cruciaal belang zijn voor de levering van informatie voor de groeisectoren van de digitale samenleving en bijdragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen van de digitale agenda van de EU;
- M. overwegende dat de markt voor satellietnavigatie- en aardobservatiediensten in 10 jaar een volume van 300 miljard US dollar zou kunnen bereiken en dat in de westelijke EU-lidstaten nu al 6-7% van het bbp afhankelijk is van satellietnavigatie;
- N. overwegende dat de internationale afspraken over de benutting van het radiospectrum vanwege de stijgende vraag naar draadloze communicatiemogelijkheden en de fysieke eigenschappen van de golfvoortplanting en de daardoor ontstane schaarste aan radiofrequenties, aan belang winnen;

Ruimtebeleid Europees vormgeven

1. is verheugd over de mededeling van de Commissie over een EU-industriebeleid op het gebied van de ruimtevaart; is van mening dat de Commissie zich zou moeten concentreren op slechts enkele in die mededeling genoemde maatregelen voor een EU-industriebeleid op het gebied van de ruimtevaart, om daadwerkelijk de groeimogelijkheden van de ruimtevaartsector te benutten;
2. benadrukt dat alle bij de aansturing van het toekomstige Europese luchtvaartbeleid betrokken partijen zoals de Commissie, het Europees GNSS-Agentschap, het ESA, de nationale agentschappen en gespecialiseerde agentschappen als EUMETSAT, met elkaar vervlochten moeten worden en op de lange termijn moeten opereren;
3. is van mening dat de nationale agentschappen in die zin concrete voorstellen naar voren kunnen brengen, zodat de Commissie de input van de lidstaten kan stroomlijnen en een eigen EU-visie kan neerleggen;
4. is stellig van mening dat de Commissie ons zo snel mogelijk een duidelijke routekaart moet voorleggen voor GMES/Copernicus en de ontwikkeling en inzet van de verschillende Sentinel-satellietenreeksen enerzijds en het voor dit complexe systeem voorgestelde juridisch en operationeel kader anderzijds;
5. steunt de Commissie in haar plan om maatregelen te treffen voor de totstandbrenging van een coherent EU-regelgevingskader voor de ruimtevaart; pleit voor de totstandbrenging van een echte Europese interne markt voor ruimtevaartproducten en diensten vanuit de ruimte; is van mening dat het belangrijk is dat bij de opstelling en ontwikkeling van het beleid wordt voorkomen dat de uitvoering ervan negatieve of versturende gevolgen heeft voor de concurrentievoorwaarden op de markt; merkt op dat gelijke concurrentievoorwaarden en transparantie beide belangrijke hoekstenen van de

ontwikkeling van het Europese ruimtevaartbeleid zijn;

6. stelt vast dat de Commissie tot dusverre nog geen horizontale benadering gevolgd heeft om haar ruimtebeleid en de doelstellingen en voordelen ervan in de verschillende beleidsterreinen van de Unie op te nemen; dringt er bij de Commissie op aan dit alsnog te doen door op beleidsterreinen als telecommunicatie, vervoer, milieu, landbouw, veiligheid of cultuur rekening te houden met het ruimtebeleid;
7. is verheugd over de verklaring van de Commissie dat op ruimtevaart gebaseerde telecommunicatie, navigatie en aardobservatie de EU van strategisch belangrijke kennis voorzien ter ondersteuning van de externe betrekkingen van de EU op het gebied van ontwikkelingshulp en humanitaire hulp;
8. dringt er bij de Commissie op aan de volgende onderwerpen met hoge prioriteit te behandelen: institutionele kwesties, Galileo en Copernicus, de ruimtevaartindustrie als motor voor economische groei en werkgelegenheid, effectbeoordeling van ruimtegerelateerde activiteiten, onafhankelijke toegang tot de ruimte, de rol van O&O, satellietcommunicatie, ruimtebewaking en -monitoring, en ruimteschroot;
9. is het eens met de Commissie dat veel onderdelen van ruimtesystemen bedoeld zijn voor tweërlei gebruik of van militaire aard zijn en derhalve onderworpen zijn aan Richtlijn 2009/43/EG van 6 mei 2009 betreffende de vereenvoudiging van de voorwaarden voor de overdracht van defensiegerelateerde producten binnen de Gemeenschap¹, als gewijzigd bij Richtlijn 2012/47/EU van 14 december 2012 wat betreft de lijst van defensiegerelateerde producten, Verordening (EG) nr. 428/2009 van de Raad van 5 mei 2009 tot instelling van een communautaire regeling voor controle op de uitvoer, de overbrenging, de tussenhandel en de doorvoer van producten voor tweërlei gebruik², of het gemeenschappelijk standpunt betreffende wapenuitvoer; is verheugd over het in de mededeling opgenomen voorstel om vóór eind 2013 een formeel verslag aan het Parlement voor te leggen over het systeem voor controle op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik; verzoekt de Commissie, de lidstaten en de Groep export van conventionele wapens (COARM) van de Raad te verduidelijken welk regelgevingskader van toepassing moet zijn op elke categorie goederen en technologie;

Institutionele vraagstukken

10. erkent de resultaten die het ESA in de afgelopen decennia in de ruimtevaart voor Europa heeft behaald en spoort EU-lidstaten die nog geen lid zijn aan zich alsnog aan te sluiten en nauwer met het agentschap samen te werken; stelt echter vast dat er op de langere termijn versterkte operationele efficiëntie, alsmede politieke coördinatie en verantwoording kunnen worden bewerkstelligd door nauwere samenwerking tussen het ESA en de EU tot stand te brengen o.a. om dubbel werk en overlappingsen te voorkomen; dringt er bij de Commissie op aan zeer nauwkeurig na te gaan of het ESA in de toekomst als interstatelijke organisatie in de bestuursstructuren van de Unie kan worden opgenomen, mits het ESA niet noodzakelijkerwijs zou hoeven te worden getransformeerd tot een Europees agentschap;

¹ PB L 146 van 10.6.2009, blz. 1.

² PB L 134 van 29.5.2009, blz. 1.

11. pleit ervoor dat de EU in de tussentijd in nauwe samenwerking met het ESA het ruimtebeleid en de -beleidsprogramma's van de lidstaten sterker zou moeten coördineren, om tot een echte Europese aanpak te komen, waarbij er rekening moet worden gehouden met de belangen van het ESA en zijn lidstaten; stelt vast dat de ruimtevaartindustrie alleen met behulp van een Europese aanpak in staat gesteld kan worden concurrerend te worden en ook te blijven;
12. dringt er bij de Commissie, de lidstaten en het ESA op aan een soort coördinatiegroep op te richten, waarvan de leden regelmatig bijeenkomen om de strategieën en maatregelen op het gebied van de ruimtevaart op elkaar af te stemmen, teneinde overlapping te voorkomen en een gezamenlijke insteek te ontwikkelen voor internationale kwesties en fora;
13. wijst erop dat het toenemende gebruik van in de ruimte gestationeerde apparatuur door militairen het civiele gebruik en mogelijke toekomstige civiele toepassingen niet mag verminderen of beperken; doet een beroep op de lidstaten en de vicevoorzitter/hoge vertegenwoordiger om te beginnen met een herziening van het nu achterhaalde Ruimteverdrag van 1967 of anders een nieuw regelgevingskader te creëren waarin rekening wordt gehouden met de technologische vooruitgang sinds de jaren zestig;

Galileo en Copernicus (GMES),

14. wijst erop dat de voltooiing van Galileo en de voortzetting van Copernicus als vlaggenscheppen van het Europese ruimtebeleid de allerhoogste prioriteit moeten hebben, zodat de eerste Galileo-diensten daadwerkelijk in 2014 voor de burger beschikbaar zullen zijn;
15. onderstreept het feit dat EGNOS het eerste operationele Europese GNSS-programma is; verzoekt de Commissie en de lidstaten actief te werken aan invoering van EGNOS op uiteenlopende gebieden als bijvoorbeeld het vervoer;
16. betreurt dat er in het verleden vertraging is opgelopen bij de opzet van het Europese satellietnavigatieprogramma Galileo; is verheugd dat er in de tussentijd vier satellieten in een baan om de aarde zijn gebracht; benadrukt dat de voordelen en het nut van met name Galileo en meer in het algemeen van de Europese ruimte-industrie beter over het voetlicht moeten worden gebracht, en verzoekt de Commissie bij toekomstige lanceringen van Galileo-satellieten zichtbare evenementen te organiseren in de hoofdsteden van de EU om Galileo en de toepassingsmogelijkheden van dit programma te promoten;
17. acht het van groot belang dat de EU de bevolking informeert, toekomstige ingenieurs aantrekt en informatie over EU-satellietnavigatie verspreidt, alsook alle soorten gebruikers er met prikkels toe stimuleert gebruik te maken van op Galileo en EGNOS gebaseerde technologieën;
18. is ervan overtuigd dat het doel van volledige operationele capaciteit, waarbij wordt uitgegaan van een constellatie van 27 satellieten plus een passend aantal reservesatellieten en adequate infrastructuur op de grond, een vereiste is om Galileo meerwaarde te geven in termen van grote nauwkeurigheid en ononderbroken service en dus om te profiteren van de talrijke economische en maatschappelijke voordelen;

19. betreurt het feit dat het EGNOS-systeem momenteel niet in de hele EU beschikbaar is en verzoekt om uitbreiding van dat systeem naar Zuid-, Oost- en Zuidoost-Europa, zodat het in heel Europa gebruikt kan worden;
20. verzoekt de Commissie en de lidstaten om het Parlement te informeren over plannen om het Copernicus-programma en de publiek gereguleerde dienst van het Galileo-programma te gebruiken voor de ondersteuning van GVDB-missies en -operaties;

De ruimtevaartindustrie als motor voor economische groei en als werkgelegenheidsinstrument

21. stelt vast dat het MKB (en niet alleen, maar met name, het MKB) behoefte heeft aan startsubsidies van publieke instanties, zodat zij over voldoende financiële middelen beschikken voor langetermijninvesteringen in onderzoek en ontwikkeling; is ervan overtuigd dat met behulp van publieke financiering en omdat er publieke afnemers zijn voor de producten en diensten van de ruimte-industrie, innovatie wordt gestimuleerd en zo groei kan worden gegenereerd en werkgelegenheid kan worden gecreëerd;
22. herhaalt dat de EU de kans niet links mag laten liggen om de downstreammarkt voor satellietnavigatie te ontwikkelen en benadrukt het belang van een actieplan voor het Europees GNSS-Agentschap voor de verdere ontwikkeling van de GNSS-markt die cruciaal zal zijn voor de toekomst van de EU-economie;
23. brengt opnieuw in herinnering dat met nieuwe satellietnavigatietoepassingen de veiligheid, de doeltreffendheid en de betrouwbaarheid van luchtvaart-, zeevaart-, wegvervoer-, en landbouwactiviteiten naar een hoger niveau kunnen worden getild en dat ook de verkeersveiligheid, de inning van heffingen, verkeers- en parkeerbeheer, vlootbeheer, noodoproepen, het volgen en opsporen van goederenstromen, internetboekingen, de veiligheid van het zeevervoer, digitale tachografen, het diervervoer en het duurzaam landgebruik ermee kunnen worden verbeterd;
24. neemt kennis van het in de mededeling vermelde feit dat 60 % van de elektronica aan boord van Europese satellieten thans uit de VS wordt geïmporteerd; dringt aan op een initiatief met betrekking tot de wijze waarop gevoelige of persoonlijke gegevens in dit verband kunnen worden beschermd en dringt er tevens op aan om de huidige procedure inzake openbare aanbestedingen te gebruiken om er waar mogelijk voor te zorgen dat de aankoop van ruimte-infrastructuur bij lidstaten dient om de groei in de sector verder aan te jagen;
25. dringt er bij de Commissie, het ESA, het EDA en de lidstaten tevens op aan essentiële technologieën te definiëren in het kader van het gezamenlijke Europese streven naar niet-afhankelijkheid en om alternatieve technologieën te ontwikkelen die minder afhankelijk zijn van derde landen; wijst andermaal op het risico dat de VS bij onenigheid de Europese ruimtevaartinfrastructuur kunnen opheffen of blokkeren;
26. dringt er bij de Commissie en de lidstaten op aan stimulansen voor de Europese industrie te creëren, op Europees niveau onderdelen voor de ruimtevaart te ontwikkelen zodat de Unie minder afhankelijk wordt van de invoer uit derde landen;

27. stelt vast dat ondernemingen die niet behoren tot de ruimtevaartindustrie kunnen profiteren van producten die het resultaat zijn van ruimteonderzoek; dringt er derhalve bij alle betrokkenen op aan toe te werken naar een uitwisseling tussen de ondernemingen van de ruimtevaartindustrie en ondernemingen die niet behoren tot de ruimtevaartindustrie om gezamenlijk te werken aan de ontwikkeling van technologieën die tot baanbrekende innovaties ten behoeve van de maatschappij kunnen leiden; benadrukt het belang van betere communicatie over de concrete voordelen die de ruimtevaartindustrie biedt voor het dagelijks leven van de Europeanen;
28. benadrukt dat met name de branche van de dienstverlening uit de ruimte en robotica vooral voor het MKB talrijke mogelijkheden bieden;
29. onderstreept dat autonome en intelligente robotsystemen speerpunttechnologieën zijn voor de verdere ontdekking van de ruimte; wijst in dit verband op de efficiënte aanwending van de Europese middelen uit "Horizon2020" met name voor marktgerichte activiteiten;
30. benadrukt dat de beschikbaarheid van een passende hoeveelheid hoogopgeleiden een van de randvoorwaarden is voor een concurrerende Europese ruimtevaartindustrie; roept derhalve alle betrokkenen op de samenwerking tussen universiteiten en bedrijfsleven te versterken en jong talent, met name vrouwen, aan te moedigen deze studierichting te kiezen (bijv. door nationale afstudeerprogramma's en opleidingen op te zetten, alsmede onderzoekscompetities voor Europese en niet-Europese onderzoekers); stelt daarnaast vast dat er ook talent uit derde landen moet worden aangeworven (met inbegrip van het terughalen van Europees talent);

Toegang tot de ruimte

31. benadrukt het belang van toegang tot de ruimte voor alle lidstaten, en van commerciële transacties voor de Europese ruimte-industrie; wijst er tegelijkertijd op dat de toegang tot institutionele markten in derde landen voor de Europese industrie voor een deel beperkt blijft; benadrukt het belang van gelijke concurrentievoorwaarden voor de Europese industrie op internationaal niveau; doet in dit verband een dringend beroep op de Commissie om in het kader van handelsovereenkomsten (bijv. TTIP) wederkerigheid te bevorderen en te zorgen voor gelijke kansen en concurrentievoorwaarden;
32. benadrukt het belang van de ontwikkeling en exploitatie van Europese draagraketten voor een onafhankelijk toegang tot de ruimte; dringt er derhalve bij de Commissie en de lidstaten op aan er gezamenlijk met het ESA op de lange termijn voor te zorgen dat een Europees draagrakettensysteem alsmede een lanceerinrichting in stand worden gehouden c.q. worden uitgebreid;
33. is van mening dat de Europese ruimte-industrie gebruik zou moeten maken van de bestaande Europese ruimte-infrastructuur, die voor een deel is gefinancierd uit publieke middelen;

De rol van onderzoek en ontwikkeling

34. is daarnaast verheugd dat in het nieuwe kaderonderzoeksprogramma (Horizon 2020) 1,5 miljard EUR wordt geïnvesteerd in onderzoek en innovatie op het gebied van

ruimtevaart; dringt er bij de Commissie bovendien op aan in het kader van Horizon 2020 een deel van het budget voor onderzoek en ontwikkeling ter beschikking te stellen van de toepassing van satellietcommunicatie;

35. is van mening dat er met name op het gebied van de onderzoeksactiviteiten meer coördinatie nodig is tussen de EU, het ESA en de lidstaten; roept de drie partijen op om een gemeenschappelijke routekaart voor onderzoek te ontwikkelen voor de periode tot 2020, en om prioriteiten en doelstellingen voor het ruimtebeleid te definiëren, die gezamenlijk moeten worden bereikt om de betrokken partijen met name in het bedrijfsleven planningszekerheid te bieden; benadrukt het belang van samenwerking met derde landen op het gebied van onderzoek;
36. onderstreept dat de ontwikkeling van GNSS-toepassingen en -diensten essentieel is voor een volledige benutting van de investering in de infrastructuur die Galileo biedt en dat het van groot belang is Galileo verder te ontwikkelen om het optimaal te laten functioneren; onderstreept de noodzaak om ervoor te zorgen dat er gepaste financiering wordt geboden voor onderzoek en ontwikkeling op het gebied van GNSS en de tenuitvoerlegging daarvan; betreurt het feit dat het korten van middelen voor onderzoek en innovatie op het gebied van op EGNOS en Galileo gebaseerde toepassingen de technologische vooruitgang en de groei van de industriële capaciteit in de EU evenals een vanuit ecologisch opzicht effectieve tenuitvoerlegging ernstig vertraagt, en dringt er dan ook bij de Commissie op aan regelingen in te voeren die het MKB in staat stellen gemakkelijker toegang te krijgen tot financiering;
37. stelt vast dat de ontwikkeling van innoverende toepassingen in Europa door uiteenlopende obstakels wordt afgeremd; herinnert de Commissie er in dit verband aan dat er een nog niet ontsloten markt bestaat voor de commerciële toepassing van satellietgegevens, die door aardobservatie- en satellietprogramma's worden gegenereerd; dringt er bij de Commissie op aan om na te gaan om welke obstakels het gaat (bijvoorbeeld aansprakelijkheid voor door ruimteobjecten/schroot aangerichte schade, onzekerheid over de beschikbaarheid van de diensten, veiligheidsbezwaren en bezwaren die verband houden met de bescherming van de persoonsgegevens, onvoldoende bewustzijn van de mogelijkheden, en gebrekkige interoperabiliteit) en om mogelijke oplossingen aan te dragen om deze markten te ontsluiten;

Satellietcommunicatie

38. benadrukt dat satellietcommunicatie een belangrijke rol speelt binnen de Europese ruimte-industrie, omdat opdrachten uit deze sector zorgen voor een volledige benutting van de ruimteveren en draagraketten en daarmee bijdragen aan de doelstelling van een onafhankelijke toegang tot de ruimte van de EU; wijst in dit verband ook op de rol van de zgn. "hosted payloads", die bij de start van commerciële satellieten ontstaan en die kunnen worden gebruikt voor het testen van nieuwe producten en technologieën in de ruimte en daardoor bijdragen tot de vermindering van kosten en tijd, zodat nieuwe diensten kunnen worden aangeboden;
39. wijst erop dat satellietcommunicatie een efficiënte mogelijkheid biedt om ook die economische subjecten in de samenleving van multimediale diensten te voorzien die niet konden worden bereikt met aardgebonden technologieën;

40. benadrukt dat satellietnetwerken voor breedbandaansluitingen in de gehele EU, met name in afgelegen gebieden, ertoe bijdragen dat de doelstellingen van de digitale agenda van de EU worden bereikt; verzoekt de Commissie daarom ten aanzien van de technologieneutraliteit in de mix van technologieën, zoals gepland voor de uitbreiding van het breedbandnetwerk, voldoende rekening te houden met het satellietinternet, bijvoorbeeld in het cohesiebeleid van de EU;
40. stelt vast dat satellietcommunicatie in crisissituaties, zoals bijvoorbeeld natuurrampen, of om de binnenlandse veiligheid te bewaken, steeds meer aan belang wint omdat de data- en communicatieverbindingen in situaties waarin geen terrestrische infrastructuur meer bestaat of deze vernietigd werd, onontbeerlijk zijn;
41. dringt er bij de Commissie op aan de huidige beschikbaarheid alsmede de toekomstige behoefte aan radiofrequenties voor de satellietcommunicatie te analyseren en er op de volgende Wereldradioconferentie voor te zorgen dat er bij de toewijzing van mondiale en regionale radiofrequenties terdege rekening wordt gehouden met de belangen van de EU en de belangen van de satellietcommunicatiesector;
42. is van mening dat het innovatiepotentieel op het gebied van satellietcommunicatie nog lang niet optimaal wordt benut; wijst op de mogelijkheden van de nieuwste technologieën zoals bijvoorbeeld "Laser Communication Terminals" (LCT) of ook "High Throughput Satellites" (HTS), om in te kunnen spelen op de steeds toenemende vraag naar gegevensuitwisseling met steeds hogere gegevenscapaciteit;
43. benadrukt dat Europa zijn technologische voorsprong in de satellietcommunicatie alleen kan behouden wanneer de onderzoeksinspanningen op dit gebied op Europees niveau worden voortgezet;

Ruimteschroot

44. benadrukt dat infrastructuren die worden ondersteund vanuit de ruimte de kern vormen van tal van diensten waar het bedrijfsleven en de samenleving in het dagelijks leven gebruik van maken; wijst erop dat het uitvallen van deze infrastructuren, bijvoorbeeld door botsingen van satellieten met andere ruimteobjecten of ruimteschroot, de veiligheid van burgers en economische subjecten zou kunnen ondermijnen;
45. stelt vast dat ruimteschroot in toenemende mate een probleem wordt; dringt er bij de Commissie en de lidstaten op aan te werken aan een Global Governance voor de ruimte; dringt er tegelijkertijd bij de Commissie en de lidstaten op aan er via alle mogelijke diplomatieke kanalen voor te zorgen dat ook derde landen zich aansluiten bij de door de EU opgestelde "Gedragscode voor de ruimte";
46. dringt er bij de Commissie op aan er mede voor te zorgen dat het begin dit jaar ingediende voorstel voor een besluit tot instelling van een ondersteuningsprogramma voor ruimtebewaking en -monitoring zo snel mogelijk op Europees niveau wordt vastgesteld, om te zorgen voor meer onafhankelijkheid van de instellingen van de VS, die botsingswaarschuwingen afgeven;
47. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie.

TOELICHTING

Bij de ruimtevaartindustrie gaat het weliswaar om een nichesector met slechts 35.000 hoogopgeleide werknemers, maar desalniettemin genereert deze industrie een geconsolideerde jaaromzet van meer dan 6,5 miljard EUR. Talloze diensten worden direct of indirect vorgebracht met behulp van techniek die vanuit de ruimte wordt ondersteund. Tegelijkertijd is de ruimtevaartindustrie een motor voor groei en innovatie. Veel niet-ruimtevaartbranches profiteren van de technische verworvenheden van de ruimtevaartindustrie. Op veel terreinen zoals bijvoorbeeld de satellietcommunicatiediensten neemt het Europese bedrijfsleven een koppositie in.

Desalniettemin is de VS nog altijd ruimtevaartland nr. 1, wat niet in de laatste plaats aan de hoogte van het budget ligt dat geïnvesteerd wordt in civiele en militaire ruimtevaarttechnologie. Maar ook andere landen zoals China of India hebben hun achterstand intussen ingelopen. In dit verband moeten wij ons als Europeanen afvragen of wij in de toekomst bepaalde kopposities willen behouden resp. in het beste geval verder willen uitbouwen of dat we alleen nog maar achter andere naties aan willen lopen.

Het Europees Parlement heeft steeds ingezet op een ambitieus Europees ruimtevaartbeleid, en zo ook in onderhavig initiatiefverslag.

In haar mededeling van 28 februari 2013 stelt de Commissie tal van maatregelen voor "om de economische groeimogelijkheden in de ruimtevaartsector te benutten". Ook het Europees Parlement is van mening dat de ruimtevaartindustrie een aanzienlijk potentieel heeft om groei te genereren, werkgelegenheid te creëren en daarmee de doelstellingen van de Europa2020-strategie te verwezenlijken.

Om dat te bereiken moeten er echter in de komende maanden en jaren enkele belangrijke wissels worden overgehaald. Belangrijk is in de allereerste plaats dat de ruimtevaartactiviteiten van de EU, het ESA en de lidstaten sterker worden gecoördineerd, om overlappingsen te vermijden en de krachten te bundelen. Tenslotte heeft de EU ook een echte interne markt nodig voor de ruimtevaartindustrie met een coherent wettelijk kader, zonder dat er meteen gestreefd hoeft te worden naar volledige harmonisering van de juridische bepalingen van de lidstaten. Deze spagaat is een van de grootste uitdagingen van de toekomst.

Daarnaast moet het Europese bedrijfsleven zich met ondersteuning van de Europese politiek op die terreinen concentreren die nu al een aanzienlijk potentieel voor groei en innovatie bieden. Daartoe behoren ongetwijfeld het Europese satellitnavigatieprogramma Galileo, het aardobservatieprogramma Copernicus (GMES) en satellietcommunicatie in het algemeen.

24.9.2013

ADVIES VAN DE COMMISSIE BUITENLANDSE ZAKEN

aan de Commissie industrie, onderzoek en energie

inzake het EU-industriebeleid op het gebied van de ruimtevaart - Benutting van de economische groeimogelijkheden in de ruimtevaartsector (2013/2092(INI))

Rapporteur voor advies: Tarja Cronberg

SUGGESTIES

De Commissie buitenlandse zaken verzoekt de ten principale bevoegde Commissie industrie, onderzoek en energie onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

1. is verheugd over de mededeling van de Commissie van 28 februari 2013 getiteld: "EU-industriebeleid op het gebied van de ruimtevaart - Benutting van de economische groeimogelijkheden in de ruimtevaartsector" (COM(2013)0108 en beschouwt deze als een belangrijke stap op weg naar de strategische onafhankelijkheid van de EU in de ruimtevaarttechnologie; doet een beroep op de Commissie en de lidstaten om hun inspanningen te vergroten voor het opbouwen van capaciteiten waarmee autonome toegang tot de ruimte via Europese draagraketten en satellieten wordt gewaarborgd; onderstreept dat inspanningen ter bevordering van Europese samenwerking in de sector moeten worden ondersteund om een einde te maken aan de grote versnippering, vooral ten aanzien van de institutionele vraagzijde; is ervan overtuigd dat alleen een kostenefficiëntere en stabielere Europese ruimtevaartindustrie internationaal concurrerend kan zijn; onderstreept dat het EU-industriebeleid op het gebied van de ruimtevaart verder moet worden ontwikkeld in samenwerking met het Europees Ruimteagentschap (ESA) om voor complementariteit te zorgen;
2. onderstreept dat, alvorens te beslissen over nieuwe initiatieven en bijdragen uit de EU-begroting, eerst en vooral het ambitieniveau van de EU ten aanzien van haar strategische en geopolitieke doeleinden moet worden vastgesteld; constateert dat de relatie tussen het EU-industriebeleid op het gebied van de ruimtevaart en het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB) in de mededeling niet wordt gedefinieerd; is van oordeel dat het ruimtevaartbeleid van de EU moet worden beschouwd als een aanwinst voor het GVDB waarmee een betere synergie tussen de civiele en militaire ruimtemiddelen tot stand kan worden gebracht waarin de eigen tweeledige civiele en

militaire rol van het GVDB tot uiting komt; doet een beroep op de Commissie, de lidstaten en de vicevoorzitter/hoge vertegenwoordiger om de potentiële bijdrage van deze sector aan het GVDB, de aard en omvang van de civiel-militaire synergieën, de rol van dergelijke technologieën voor de doeltreffende inzet bij humanitaire hulpoperaties en de voorspelling van migratiestromen en -patronen aan de hand van conflicten of natuurrampen, en de relevantie voor GVDB-missies en -operaties en andere EU-acties op het gebied van conflictpreventie, wapenbeheersing, non-proliferatie van technologieën inzake massavernietigingswapens, terrorismebestrijding, migratie- en grenscontrole duidelijk af te bakenen; verzoekt de Commissie en de lidstaten om het Parlement te informeren over plannen om het Copernicus-programma en de publiek gereguleerde dienst van het Galileo-programma te gebruiken voor de ondersteuning van GVDB-missies en -operaties;

3. verzoekt de Commissie en de lidstaten om het Parlement te informeren over de wijze waarop de militaire samenwerking op ruimtevaartgebied zou kunnen plaatsvinden in het kader van permanente gestructureerde samenwerking; beveelt aan het niveau van samenwerking tussen de Commissie, het ESA, het Europees Defensieagentschap (EDA) en de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO) te verhogen bij het ontwikkelen en samen gebruiken van EU-ruimtesystemen ter ondersteuning van GVDB-missies en -operaties;
4. is verheugd over de verklaring van de Commissie dat op ruimtevaart gebaseerde telecommunicatie, navigatie en aardobservatie de EU van strategisch belangrijke kennis voorzien ter ondersteuning van de externe betrekkingen van de EU op het gebied van ontwikkelingsbijstand en humanitaire hulp;
5. benadrukt de veiligheidsdimensie van het Copernicus-programma (voorheen het programma voor wereldwijde monitoring voor milieu en veiligheid (GMES)), met name de toepassingen inzake preventie en crisisrespons, humanitaire bijstand en samenwerking, conflictpreventie die de controle van de naleving van internationale verdragen met zich meebrengt, en maritiem toezicht;
6. dringt er bij de Commissie op aan zich aan het tijdschema en het financieel kader van het Galileo-programma te houden; onderstreept het tweërlei gebruik van de radionavigatie- en plaatsbepalingsfunctie, met inbegrip van de relevante toepassingen voor zowel civiele als militaire activiteiten, met name de mogelijkheid voor lidstaten om de publiek gereguleerde dienst (PRS) te gebruiken voor militaire doeleinden; onderstreept dat moet worden verduidelijkt in welke mate de publiek gereguleerde dienst en andere diensten zullen worden gebruikt voor GVDB- of nationale militaire missies buiten het EU-kader;
7. neemt kennis van het in de mededeling vermelde feit dat 60 % van de elektronica aan boord van Europese satellieten thans uit de VS wordt geïmporteerd; dringt aan op een initiatief met betrekking tot de wijze waarop gevoelige of persoonlijke gegevens in dit verband kunnen worden beschermd en vraagt ook om de huidige procedure inzake openbare aanbestedingen te gebruiken om er waar mogelijk voor te zorgen dat de aankoop van ruimte-infrastructuur bij lidstaten dient om de groei in de sector verder aan te jagen; erkent dat werknemers in de ruimtevaartsector zeer hoog opgeleid en technologisch hooggekwalificeerd zijn; constateert echter dat de sector nog steeds heeft te lijden onder

een tekort aan specifieke kernvaardigheden, van ingenieursrichtingen tot natuurkunde, en dat dit tekort moet worden aangepakt; dringt er bij de Commissie, het ESA, het EDA en de lidstaten tevens op aan kritieke technologieën te definiëren in het kader van het gezamenlijke Europese streven naar niet-afhankelijkheid en om alternatieve technologieën te ontwikkelen die minder afhankelijk zijn van derde landen; wijst andermaal op het risico dat de VS bij onenigheid de Europese ruimtevaartinfrastructuur kunnen opheffen of blokkeren;

8. is het eens met de Commissie dat veel onderdelen van ruimtesystemen bedoeld zijn voor tweërlei gebruik of van militaire aard zijn en derhalve onderworpen zijn aan Richtlijn 2009/43/EG van 6 mei 2009 betreffende de vereenvoudiging van de voorwaarden voor de overdracht van defensiegerelateerde producten binnen de Gemeenschap¹, als gewijzigd bij Richtlijn 2012/47/EU van 14 december 2012 wat betreft de lijst van defensiegerelateerde producten, Verordening (EG) nr. 428/2009 van de Raad van 5 mei 2009 tot instelling van een communautaire regeling voor controle op de uitvoer, de overbrenging, de tussenhandel en de doorvoer van producten voor tweërlei gebruik², of het gemeenschappelijk standpunt betreffende wapenuitvoer; is verheugd over het in de mededeling opgenomen voorstel om vóór eind 2013 een formeel verslag voor te leggen aan het Parlement over het systeem voor controle op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik; verzoekt de Commissie, de lidstaten en de Groep export van conventionele wapens (COARM) van de Raad te verduidelijken welk regelgevingskader van toepassing moet zijn op elke categorie goederen en technologie;
9. ondersteunt dat in het kader van het zevende kaderprogramma en Horizon 2020 de nadruk wordt gelegd op het ondersteunen van ruimteonderzoek en -innovatie, hetgeen een eerste vereiste moet zijn voor de toekomstige ontwikkeling van dit terrein, en dat in het meerjarig financieel kader (MFK) 3 786 miljoen EUR is uitgetrokken ten behoeve van het programma voor wereldwijde monitoring voor milieu en veiligheid (Copernicus-programma), dat betrouwbare, tijdige en accurate diensten zal leveren ten behoeve van het beheer van het wereldwijde milieu, zal zorgen voor het inzicht in en de vermindering van de gevolgen van de klimaatverandering en zal helpen bij de respons op crises;
10. wijst erop dat het toenemende gebruik van in de ruimte gestationeerde apparatuur door militairen het civiele gebruik en mogelijke toekomstige civiele toepassingen niet mag verminderen en beperken; doet een beroep op de lidstaten en de vicevoorzitter/hoge vertegenwoordiger om te beginnen met een herziening van het achterhaalde Ruimteverdrag van 1967 of met een nieuw regelgevingskader waarin rekening wordt gehouden met de technologische vooruitgang sinds de jaren zestig; onderstreept tevens de dringende noodzaak om het gevaar van botsingen ten gevolge van de toenemende satellietdichtheid en de groeiende hoeveelheid ruimteschroot te verkleinen; is ingenomen met het initiatief van de Commissie om het organisatorisch kader voor het opzetten en exploiteren van een Europees systeem voor ruimtebewaking en -monitoring (SST) voor te stellen; is eveneens verheugd over het door de EU gesponsorde initiatief voor een internationale gedragscode voor activiteiten in de kosmische ruimte als een manier om gedragsregels in de ruimte in te voeren, aangezien deze tot doel heeft de zekerheid, veiligheid en duurzaamheid in de ruimte te vergroten door te onderstrepen dat activiteiten

¹ PB L 146 van 10.6.2009, blz. 1.

² PB L 134 van 29.5.2009, blz. 1.

in de ruimte vergezeld dienen te gaan van een hoge mate aan voorzichtigheid, zorgvuldigheid en transparantie, teneinde vertrouwen op te bouwen tussen de ruimtevaartactoren in de gehele wereld; is van oordeel dat bij elk nieuw kader rekening moet worden gehouden met de meningen van alle lidstaten en moet worden gekozen voor een strategische opzet met een langetermijnvisie op de sector waarbij een bewapeningswedloop in de ruimte effectief wordt voorkomen en wordt gezorgd voor een verbod op schadelijke interferentie met ruimteobjecten;

11. herinnert de Commissie en de lidstaten aan de noodzaak van een intensievere internationale samenwerking in ruimteaangelegenheden; dringt aan op een intensievere samenwerking met partners zoals de VS, Rusland en China teneinde de vreedzame samenwerking in de ruimte te bevorderen;

UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE

Datum goedkeuring	24.9.2013
Uitslag eindstemming	+: 52 -: 6 0: 5
Bij de eindstemming aanwezige leden	Pino Arlacchi, Elmar Brok, Jerzy Buzek, Susy De Martini, Mark Demesmaeker, Michael Gahler, Marietta Giannakou, Ana Gomes, Takis Hadjigeorgiou, Anna Ibrisagic, Liisa Jaakonsaari, Tunne Kelam, Nicole Kiil-Nielsen, Evgeni Kirilov, Maria Eleni Koppa, Andrey Kovatchev, Paweł Robert Kowal, Wolfgang Kreissl-Dörfler, Vytautas Landsbergis, Ryszard Antoni Legutko, Sabine Lösing, Marusya Lyubcheva, Willy Meyer, Francisco José Millán Mon, María Muñoz De Urquiza, Annemie Neyts-Uyttebroeck, Norica Nicolai, Raimon Obiols, Justas Vincas Paleckis, Pier Antonio Panzeri, Alojz Peterle, Bernd Posselt, Cristian Dan Preda, Fiorello Provera, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Werner Schulz, Sophocles Sophocleous, Laurence J.A.J. Stassen, Davor Ivo Stier, Charles Tannock, Eleni Theocharous, Geoffrey Van Orden, Nikola Vuljanić
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Charalampos Angourakis, Jean-Jacob Bicep, Biljana Borzan, Kinga Gál, Metin Kazak, Barbara Lochbihler, Emilio Menéndez del Valle, Norbert Neuser, Doris Pack, Jean Roatta, Potito Salatto, Marietje Schaake, Alf Svensson, Renate Weber
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervanger(s) (art. 187, lid 2)	José Manuel Fernandes, Sidonia Elżbieta Jędrzejewska, Isabella Lövin, Antonio Masip Hidalgo, Antigoni Papadopoulou, Jarosław Leszek Wałęsa

UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE

Datum goedkeuring	7.10.2013
Uitslag eindstemming	+: 38 -: 6 0: 0
Bij de eindstemming aanwezige leden	Amelia Andersdotter, Josefa Andrés Barea, Jean-Pierre Audy, Ivo Belet, Fabrizio Bertot, Jan Březina, Maria Da Graça Carvalho, Giles Chichester, Pilar del Castillo Vera, Vicky Ford, Adam Gierek, Norbert Glante, Fiona Hall, Kent Johansson, Romana Jordan, Lena Kolarska-Bobińska, Philippe Lamberts, Marisa Matias, Angelika Niebler, Vittorio Prodi, Miloslav Ransdorf, Herbert Reul, Teresa Riera Madurell, Michèle Rivasi, Jens Rohde, Paul Rübig, Amalia Sartori, Francisco Sosa Wagner, Evžen Tošenovský, Catherine Trautmann, Ioannis A. Tsoukalas, Claude Turmes, Adina-Ioana Vălean
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Maria Badia i Cutchet, Antonio Cancian, António Fernando Correia de Campos, Françoise Grossetête, Satu Hassi, Jolanta Emilia Hibner, Marian-Jean Marinescu, Alajos Mészáros, Mario Pirillo, Laurence J.A.J. Stassen
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervanger(s) (art. 187, lid 2)	Ramon Tremosa i Balcells